

Trong chuyến thăm Peru của Giáo hoàng Lêô, giới trẻ tìm thấy những lý do mới để hy vọng

Thanh Quảng sdb

Tại Đại học Công giáo Giáo hoàng Peru, hai nhà thần học và một nhà khoa học chính trị đã cùng thảo luận về đức tin mà Giáo hoàng Lêô XIV từng tiếp cận khi còn là một nhà truyền giáo, những lựa chọn mà giới trẻ Peru đang phải đối diện, cũng như ý nghĩa của sự hòa giải đối với đất nước này.

“Chào mừng Giáo hoàng Lêô trở về nhà.” Sơ Birgit Weiler đã nhìn thấy những dòng chữ này trên các tấm biểu ngữ khắp Lima. Tại Đại học Công giáo Giáo hoàng Peru – nơi vị nữ tu thuộc Dòng Thừa sai Y tế (Medical Mission Sisters) này đang giảng dạy thần học – bà thường nghe các sinh viên đặt ra một câu hỏi khác khi nghĩ về tương lai của chính họ tại đất nước này: “Liệu còn chỗ đứng nào cho chúng em không?”

Một số sinh viên tự hỏi liệu những công việc mà họ đang được đào tạo hôm nay có còn tồn tại hay không, trong bối cảnh trí tuệ nhân tạo đang làm thay đổi môi trường làm việc. Những người khác lại lo lắng về số phận gia đình mình nếu lũ lụt tràn vào nhà cửa hoặc hạn hán phá hủy mùa màng. Đối với những bạn trẻ từng phải vượt qua nhiều rào cản trong học vấn để đặt chân vào đại học, một vấn đề cấp thiết khác là làm sao để theo kịp chương trình học sau khi đã nhập học.

Trong chuyến thăm Peru của Giáo hoàng Lêô XIV, Sơ Weiler hy vọng ngài sẽ khích lệ giới trẻ nhận ra những đóng góp mà họ có thể thực hiện ngay từ bây giờ cho đất nước mình. Theo Sơ, Giáo hoàng thấu hiểu những khó khăn mà các gia đình tại đây phải trải qua, "bởi ngài từng sống một cuộc đời giản dị giữa lòng dân chúng".

Sơ Birgit Weiler

Một đức tin được thấu triệt từ nội tâm

Vị Giáo hoàng bắt đầu sứ vụ truyền giáo tại Peru vào năm 1985, khi ngài được cử đến làm việc tại Hội Dòng Augustinô ở Chulucanas, thuộc vùng Piura ở phía bắc. Sau đó, ngài tiếp tục phục vụ với cương vị Giám mục giáo phận Chiclayo.

Đối với bà Véronique Lecaros, trưởng khoa thần học của trường đại học, quãng thời gian đó đã giúp ngài hiểu rõ cách người dân Peru sống đức tin Công giáo của mình. Bà cho biết, tại những cộng đồng vốn thiếu vắng linh mục từ lâu, chính giáo dân đã duy trì đức tin thông qua các cuộc rước kiệu, hành hương và các ngày lễ kính thánh bổn mạng. Bà từng gặp những người Peru tự nhận mình là người Công giáo dù chưa từng được rửa tội; cũng có những người hiếm khi tham dự Thánh lễ nhưng lại không bao giờ bỏ lỡ một cuộc rước kiệu nào.

"Ở Peru, chúng tôi làm phép mọi thứ," bà chia sẻ. Trong nhà có nước thánh, có nến để thắp, và mỗi năm lại có một chuyến hành hương. Bà giải thích rằng những tập tục này là "một cách để bước vào mối tương quan với Thiên Chúa và cảm nhận rằng Thiên Chúa đang đồng hành cùng chúng ta."

Tại Chulucanas, theo lời bà Lecaros, các tu sĩ Dòng Thánh Augustinô đã phát huy đời sống đạo đức đó, đồng thời cung cấp sự đào tạo và khuyến khích tinh thần tương trợ vốn đã hiện hữu trong các cộng đồng. Bà nhận thấy mối liên hệ giữa trải nghiệm ấy với thái độ nồng hậu mà nhiều người dân Peru dành cho Đức Giáo hoàng Lêô hiện nay. Bà chia sẻ: "Đối với họ, ngài là một vị Giáo hoàng biết nhìn nhận họ, và họ cũng nhìn nhận ngài."

Bà Veronique Lecaros

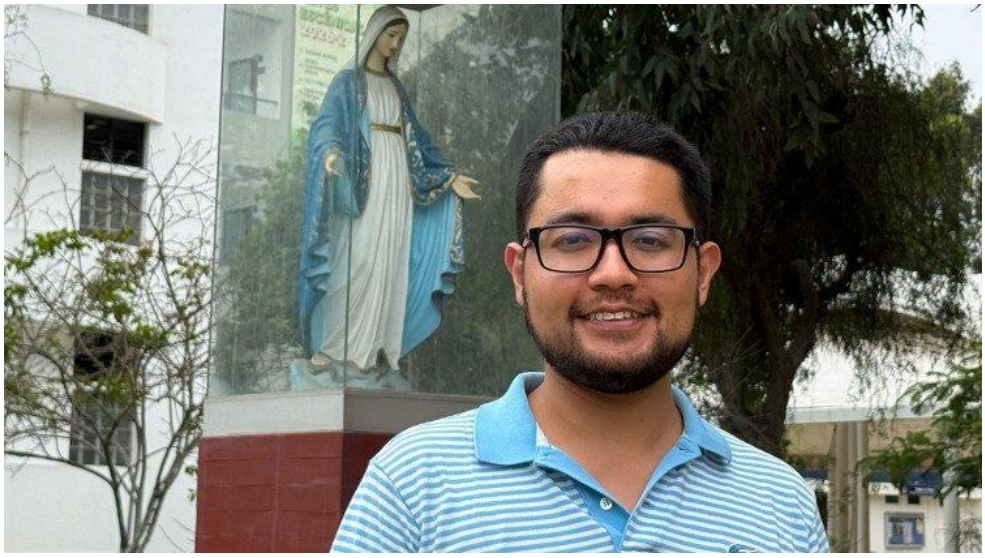
Tạo không gian cho người trẻ

Trong lớp học, Weiler nhận thấy sinh viên đặt câu hỏi về việc một xã hội bị phân cực sẽ đòi hỏi gì ở họ – những kỹ sư, giáo viên và các chuyên gia tương lai. Anh cho biết, các sinh viên mang những vấn đề về bất bình đẳng vào trường lớp và tìm kiếm những cách thức thiết thực để giúp đỡ lẫn nhau. Đối với những sinh viên mà nền tảng học vấn trước đại học còn hạn chế, sự kèm cặp và hỗ trợ từ bạn học có thể tạo ra sự khác biệt đáng kể.

Anh Weiler chia sẻ rằng người trẻ mong muốn những "tài năng, kỹ năng, trí tưởng tượng và sự sáng tạo" của mình được ghi nhận trong các quyết định có ảnh hưởng đến chính họ. Trong khóa học về thông điệp *Laudato si'* (Thông điệp về chăm sóc ngôi nhà chung), sinh thái toàn diện và thần học về sáng tạo, cô mời các khách mời là người bản địa đến trò chuyện với sinh viên ngành kỹ thuật. Họ chia sẻ về cách cộng đồng của mình nhìn nhận mối quan hệ với đất đai và các sinh vật khác.

Anh hy vọng những cuộc gặp gỡ này sẽ định hình cách sinh viên làm việc sau khi tốt nghiệp, đặc biệt là khi họ bước vào những cộng đồng có trải nghiệm sống khác biệt với chính họ. "Các em học cách kết nối với mọi người," anh nói. "Những cách tiếp cận tri thức khác nhau có thể được đưa vào xem xét," giúp các em tìm ra những giải pháp tốt hơn cho các vấn đề mà mình phải đối mặt.

Xây dựng cơ sở cho niềm hy vọng

Ông León Lucar

León Lucar, một nhà khoa học chính trị làm việc tại khoa thần học, nhận thấy vấn đề về cơ hội thường xuất hiện trong các cuộc thảo luận về việc rời khỏi Peru. Ông cho biết, có bằng cấp không phải lúc nào cũng đảm bảo có được việc làm; hơn nữa, việc chuyển đến Lima đôi khi chỉ là đánh đổi những triển vọng hạn hẹp ở quê nhà lấy cảnh kẹt xe hàng giờ đồng hồ và những tác động tiêu cực đến sức khỏe. Ông đặt câu hỏi: liệu sự ổn định kinh tế vĩ mô của Peru có thực sự chuyển hóa thành những cải thiện trong đời sống thường nhật của những người đang nỗ lực xây dựng sự nghiệp, lập gia đình hay tạo dựng cuộc sống riêng cho bản thân?

Theo ông, một cơ sở cho niềm hy vọng có thể tìm thấy ở các *ollas comunes* – những nhà bếp ăn cộng đồng nơi người dân cùng đóng góp thực phẩm trong thời kỳ đại dịch. Ông nhắc lại việc tổ chức Caritas cùng các cơ sở giáo dục đã hỗ trợ những phụ nữ tham gia vận hành các bếp ăn này, giúp họ học cách bảo quản thực phẩm và tận dụng hiệu quả hơn các nguồn lực sẵn có. Việc duy trì các bếp ăn này cũng đồng nghĩa với việc học cách tiếp cận chính quyền địa phương và lên tiếng về những nhu cầu thiết yếu của cộng đồng.

“Khi chứng kiến sự chủ động của người dân, chúng ta bắt đầu thấy được niềm hy vọng lớn lao đến nhường nào,” Lucar nói. Ông hy vọng chuyến thăm của Đức Giáo hoàng sẽ khích lệ người trẻ phát huy tinh thần chủ động tương tự trong các lĩnh vực giáo dục, nghệ thuật, kinh doanh và đời sống công cộng.

Hòa giải và công lý

Đối với Lucar, chuyến viếng thăm này của ĐTC còn đặt ra một vấn đề hóc búa hơn: người dân Peru thực sự hiểu thế nào là “hòa giải”? Ông nhắc đến gia đình của những người đã thiệt mạng trong các cuộc biểu tình hồi tháng 12 năm 2022. Tổ chức Theo dõi Nhân quyền (Human Rights Watch) đã ghi nhận 50 trường hợp người biểu tình và người qua đường tử vong trong khoảng thời gian từ tháng 12 năm 2022 đến tháng 3 năm 2023.

“Hòa giải phải đi đôi với công lý,” Lucar khẳng định. Theo ông, điều đó đồng nghĩa với việc lắng nghe các nạn nhân cùng gia đình họ, buộc những người chịu trách nhiệm phải trả giá, và thực hiện các bước để bù đắp những mất mát.

Ông nhớ lại lời nhắn nhủ đã khắc sâu trong tâm trí mình sau chuyến thăm của Giáo hoàng Lêô: “Đừng để ai tước mất hy vọng của các bạn.” Khi Giáo hoàng đến thăm đất nước mà ngài từng phục vụ trong nhiều năm, Lucar hy vọng rằng những người trẻ tại Peru sẽ một lần nữa lắng nghe thông điệp ấy, đồng thời đón nhận lời mời gọi cùng tham gia vào đời sống của đất nước mình. “Chúng ta cũng cần phải tạo dựng những lý do để nuôi dưỡng hy vọng,” ông kết luận.